

Raadsvoorstel

Agendapunt:

Zaaknummer: 2021-025723

Onderwerp

Uitvoering programma Grip op sociaal domein

Datum voorstel **Datum raadsvergadering**

28 februari 2023 7 maart 2023

Aan de gemeenteraad,

Voorstel

- 1 Instemmen met het uitvoeren in het programma grip op sociaal domein van de volgende belangrijke knoppen: data en monitoring, relatiebeheer, maatwerkvoorzieningen versoberen, moreel appel, digitaliseren en standaardiseren en de samenwerking Dorpsteam intensiveren.
- 2 Kennis te nemen van de maatschappelijke effecten die de knoppen, die in het programma tot uitvoering komen, met zich meebrengen.

Inleiding

De bevindingen van BMC in de strategische heroriëntatie over het sociaal domein waren aanleiding voor het college om in december 2021 een onderzoek te starten. In het bestuursakkoord 2022-2026 herbevestigde u in juni 2022 de opdracht voor het college om te blijven onderzoeken waar en waarom we in het sociaal domein relatief meer uitgeven. En u vroeg om met elkaar in gesprek te gaan of we de daaraan ten grondslag liggende keuzes nog steeds willen en kunnen maken. Met het programma grip op sociaal domein (juni 2022) geven wij invulling aan het vervolg van deze opdracht uit het bestuursakkoord.

Met het programma beogen we concrete resultaten te behalen op de thema's beleid, proces en data/monitoring. Die zorgen voor grip en zicht in het sociaal domein en afvlakking van de uitgaven. In januari 2023 leverden wij het rapport fase 1b beheersing sociaal domein op. Daarin staan aanbevelingen, die we groepeerden tot knoppen, die zich ook richten op beleidsaanpassingen binnen diverse thema's met maatschappelijke effecten.

Op 14 februari jl. is samen met u een beeldvormende werksessie gehouden, als kader voor verdere uitwerking van de knoppen. Tijdens deze werksessie is een keuze gemaakt, welke knoppen als eerste aanbod komen in het programma grip op sociaal domein. Aan deze knoppen gaan we in het programma grip sociaal domein draaien. De keuze over de uitvoering van deze knoppen is een beslissingsbevoegdheid van het college. U stelt de grote lijnen vast voor het beleid van onze gemeente. In dit voorstel vragen wij uw goedkeuring voor de 6 knoppen, omdat u als raad op de eerste plaats volksvertegenwoordiger bent. En in die rol zet u zich onder andere in voor het welzijn en de welvaart van onze inwoners.

Ambtelijke bijstand: Adriaantje Enthoven

Zaaknummer 2021-025723

Agendapunt:

Argumenten

1.1 Het programma grip op sociaal domein geeft uitvoering aan de ambitie uit het bestuursakkoord om te komen tot grip en zicht op het sociaal domein. En draagt bij aan afvlakking van de uitgaven.

In de visie Goirle Glanst en het bestuursakkoord Goirle: Sterk en in balans stelde u kaders vast, die we in het programma grip op sociaal toepassen. Met de uitvoering van het programma gaan we grip en zicht op het sociaal domein krijgen en zorgen we voor afvlakking van de uitgaven. Dit doen we door het draaien aan knoppen, die uit het onderzoek fase 1b naar voren zijn gekomen. Iedere knop is gebaseerd op feiten uit het onderzoek en draagt bij aan grip en zicht op het sociaal domein. Het financiële effect per knop is niet kwantificeerbaar. Elke knop heeft een relatie met een andere knop en gezamenlijk dragen zij bij aan afvlakking van de uitgaven. Het betreft de volgende knoppen:

Data en Monitoring

Het sociaal domein heeft in 2022 een monitor ontwikkelt. Deze monitor bevat data en informatie en is een goede basis, maar verdient doorontwikkeling. De monitor gaan we verder ontwikkelen voor de Jeugdwet, Participatiewet en Wet maatschappelijke ondersteuning. Deze doorontwikkeling draagt bij aan uniformiteit en volledigheid. We krijgen meer inzicht in ontwikkelingen en mogelijkheden om hierop te anticiperen en het bestuur te informeren.

Relatiebeheer

Relatiebeheer is het onderhouden en opbouwen van relaties met als doel de relatie zo sterk mogelijk te maken. Dit draagt bij aan de visie Goirle Glanst en grip en zicht op het sociaal domein. Het onderzoek fase 1b toont aan dat de relaties in de zorg aandacht verdienen, want de relaties, denk hierbij aan huisarts, ergotherapeut, hulpmiddelenleverancier, maken keuzes die invloed hebben op onze zorgkosten. Het nog beter uitvoeren van relatiebeheer is noodzakelijk. De bereidwilligheid zal toenemen om mee te denken over grip en zicht op sociaal domein, dienstverlening van relaties kan wijzigen, gezamenlijke inzet om voordeel te behalen zal toenemen. Beter relatiebeheer leidt tot wederzijds begrip en inzicht in elkaar keuzes en werkwijze.

Maatwerkvoorzieningen versoberen

In de visie Goirle Glanst staan begrippen als 'normaliseren' en 'doen wat nodig is' en dit passen wij toe. Uit het onderzoek fase 1b blijkt dat de gemeente Goirle nog verder kan gaan in het versoberen van de voorzieningen. Wij stellen voor om het aanbod van de maatwerkvoorzieningen te standaardiseren en alleen 'basis' voorzieningen aan te bieden. Inwoners krijgen dadelijk alleen wat zij daadwerkelijk nodig hebben. Hiermee vergroten wij het bewustzijn van de kosten voor maatwerkvoorzieningen in de samenleving, beperken wij de instroom van veeleisende inwoners en kunnen inwoners minder comfort ervaren. Met het versoberen van de maatwerkvoorzieningen ontvangt de inwoner nog steeds de hulp die hij/zij nodig heeft, maar voor de extra's bovenop de 'standaard' zal hij/zij zelf moeten bijdragen.

Moreel appel

Met een moreel appel gaan we inwoners aanspreken op eigen draagkracht voor de maatwerkvoorzieningen, denk hierbij onder andere aan hulp in de huishouding en scootmobiel. Door een moreel appel toe te passen ontstaat een afvlakking van het aantal inwoners dat een maatwerkvoorzieningen toegekend krijgt en voorkomen wij onnodig gebruik van de maatwerkvoorzieningen, wat anders ten koste gaat van de inwoners die het echt nodig hebben. In 2022 is hiermee een start gemaakt en dit willen wij nog breder toepassen.

Agendapunt:

Digitaliseren en standaardiseren

Met het digitaliseren en standaardiseren veranderen processen en dit draagt bij aan de efficiency. De effecten van deze knop zijn met name binnen de bedrijfsvoering merkbaar. Door te digitaliseren en standaardiseren vergroten wij de digitale toegankelijkheid en verminderen wij willekeur door een uniforme werkwijze. Processen verlopen vlotter en de organisatie maken we hiermee toekomstbestendig.

Samenwerking Dorpsteam intensiveren

Uit het onderzoek fase 1b blijkt dat onderdelen uit het voorliggend veld (Dorpsteam) gestimuleerd moeten worden. Wij willen de samenwerking met het Dorpsteam intensiveren om de aanpak van hulpvragen van inwoners integraal te beantwoorden. Hiermee krijgen wij meer grip en zicht op het resultaat van de aanpak en neemt het aantal collectieve voorzieningen en burgerinitiatieven toe. Dit geeft ons meer duidelijkheid in de rollen en (werk)processen en leidt tot minder maatwerkvoorzieningen.

Regionaal samenwerken

Een goede samenwerking met andere gemeenten draagt bij aan afvlakking van de uitgaven. Iedere gemeente heeft dezelfde wettelijke taken en verplichtingen, maar kan hier lokaal een andere invulling aangeven. Het is een onderzoek waard om te kijken of regionaal meer samengewerkt kan worden op het gebied van bedrijfsvoering, zowel beleids- als beheersmatig.

Re-integratiebudget verhogen

Uit het onderzoek fase 1b is naar voren gekomen dat de gemeente Goirle het laagste re-integratiebudget heeft. Met meer financiële middelen is het mogelijk om snellere re-integratie in de maatschappij voor onze inwoners te bewerkstelligen. Dit is zowel naar betaald werk als vrijwilligerswerk. De ruimte voor begeleiding van uitkeringsgerechtigden neemt toe, dit leidt tot een afname van het aantal uitkeringsgerechtigden, het geeft beweging binnen de participatieladder en minder inwoners blijven in een isolement. Dit heeft tot gevolg dat het aantal zorgvragen afneemt en de positieve gezondheid zal vergroten.

Vrijwilligers

In de gemeente Goirle zijn inwoners bereid vrijwilligerswerk te doen. Dit willen wij stimuleren door de vrijwilligers te faciliteren om daadwerkelijk dit werk te kunnen doen. Hoe deze vrijwilligers te faciliteren moeten we onderzoeken. We weten in ieder geval dat vrijwilligerswerk bijdraagt aan saamhorigheid en positieve gezondheid. Daarnaast verminderen de algemene voorzieningen en maatwerkvoorzieningen, omdat we de algemene voorzieningen inzetten met behulp van vrijwilligers / inwoners.

Inkomensgrens bijzondere bijstand veranderen

De inkomensgrens voor bijzondere bijstand aanpassen. Deze kan verhoogd of verlaagd worden. Als deze wijzigt komen minder of meer inwoners in aanmerking voor bijzondere bijstand. De wijziging raakt de inwoners met lage inkomens, met name werkende armen en ouderen met een klein pensioen. Uit het onderzoek fase 1b is naar voren gekomen dat een aanpassing van de inkomensgrens niet per definitie bijdraagt aan een afvlakking van de uitgaven bijzondere bijstand.

Agendapunt:

Binnen de planning van het programma is het niet mogelijk om aan alle knoppen te draaien. De economische ontwikkelingen die het sociaal domein raken, denk hierbij aan energietoeslag, spoedopvang vluchtelingen, krapte op de arbeidsmarkt, laten dit niet toe. Daarom maakten wij samen met u een overzicht van de voor u belangrijkste knoppen. Op basis van de uitkomsten van de werksessie van 14 februari jl. met uw raad en de werksessie met het college, kwamen wij tot de volgende indeling van de knoppen: data en monitoring, relatiebeheer, versoberen maatwerkvoorzieningen, moreel appel, digitaliseren en standaardiseren en samenwerking Dorpsteam intensiveren. Wij vragen uw commitment om aan de genoemde knoppen te draaien.

Naast bovengenoemde knoppen, gebaseerd op het onderzoek fase 1b, heeft iedere werksessie een extra knop opgeleverd, die wij gebaseerd hebben op basis van kennis en ervaring. Wij zijn ervan overtuigd dat deze bijdraagt aan grip en zicht op het sociaal domein en afvlakking van de uitgaven. In de werksessie is de knop preventie vergroten unaniem gekozen als extra knop om aan te draaien. In het programma willen wij hier uitvoering aangeven, dit kan samen met de knop samenwerking Dorpsteam intensiveren worden opgepakt.

De overige knoppen worden op een later moment, na afronding van het programma grip op sociaal domein, opnieuw beoordeeld en/of tot uitvoering gebracht.

2.1 U als volksvertegenwoordiger wilt weten welke maatschappelijke effecten de inzet van de knoppen heeft.

U als raad bent de volksvertegenwoordiger en zet zich onder andere in voor het welzijn en de welvaart van onze inwoners. Het programma grip op sociaal domein gaat aan knoppen draaien die een maatschappelijk effect hebben. De knoppen hebben zowel positieve als negatieve effecten voor de inwoner. Wij hebben u daarin meegenomen in de sessie van 14 februari en hierboven ziet u nog een korte samenvatting. De knoppenset als geheel heeft als doel nog verder bij te dragen aan de visie Goirle Glanst. Namelijk: normaliseren en doen wat echt nodig is. Wij voeren de knoppen in het programma volgens dit vastgestelde beleid uit.

Kanttekeningen

2.1 Het draaien aan knoppen heeft maatschappelijke effecten.

De maatschappelijke effecten zijn dat inwoners niet vanzelfsprekend hulp krijgen wanneer zij zich bij ons melden. We gaan meer vragen stellen en bewustwording creëren van eigen kracht bij inwoners. Onder eigen kracht verstaan wij financiële draagkracht, acceptatievermogen en probleemoplossend vermogen.

Voor de individuele inwoner kan dit betekenen dat hij of zij een andere maatwerkvoorziening aangeboden krijgt dan hij of zij verwacht. We doen namelijk alleen wat echt nodig is en gaan dit strikter toepassen dan dat we al deden. We maken inwoners erop attent dat we ook collectieve alternatieven hebben. We zetten in op de uitbreiding van de collectieve alternatieven en zullen vaker inwoners hier naar verwijzen. Dit kan betekenen dat een inwoner die nu 1 op 1 begeleiding krijgt, bij een nieuwe vraag, begeleiding in groepsverband aangeboden krijgt.

Agendapunt:

Voor onze inwoners betekent dit verandering in gedachtegoed, de kwaliteit van de geleverde zorg blijft gelijk, maar het niveau passen we aan. We werken toe naar positieve gezondheid, samen met ons Dorpsteam, naar saamhorigheid en samen doen, bewustwording van maatschappelijke financiële middelen en een (financieel) houdbare aanpak voor de toekomst. Deze verandering zal niet makkelijk zijn. Het is daarom aan het programma om volop in te zetten op heldere en duidelijke communicatie naar onze inwoners

Financiën

Niet van toepassing.

Samenwerking

Als voor het draaien aan de knop samenwerking met andere partijen nodig is of dit het succes vergroot, maken wij de verbinding met deze partij en starten wij de samenwerking.

Communicatie

Zodra u instemt met de inzet van de genoemde knoppen gaan we met enthousiasme verder met de uitvoering van het programma grip op sociaal domein en stemmen wij met de afdeling communicatie een plan op om de in- en externe communicatie zo goed mogelijk vorm te geven.

Vervolg

Na uw instemming gaat de uitvoering van het programma verder en komen wij zoals eerder met uw raad besproken ieder kwartaal met een raadsinformatiebrief om u over de voortgang van het programma te informeren. In juni 2023 komen wij tijdens een beeldvormende vergadering u informeren over het programma. Ook informeren wij uw raad als de knoppen financiële gevolgen hebben die niet binnen het programma grip op sociaal domein gedekt kunnen worden.

Bijlagen

Bijlage 1 knoppen onderzoek fase 1 B, beheersing sociaal domein

burgemeester en wethouders van Goirle

Mark van Stappershoef, burgemeester
Ruud Lathouwers, secretaris

Agendapunt:

De raad van de gemeente Goirle;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders d.d. 28 februari 2023

gelet op de Gemeentewet;

b e s l u i t :

- 1 Instemmen met het uitvoeren in het programma grip op sociaal domein van de volgende belangrijke knoppen: data en monitoring, relatiebeheer, maatwerkvoorzieningen versoberen, moreel appel, digitaliseren en standaardiseren en de samenwerking Dorpsteam intensiveren.
- 2 Kennis te nemen van de maatschappelijke effecten die de knoppen, die in het programma tot uitvoering komen, met zich meebrengt.
- 3 Verantwoording van uitgaven onderdeel te laten zijn van de knop Data en monitoring.
- 4 In te stemmen met het, in het programma Grip op sociaal domein, uitvoeren van de belangrijke extra knop preventie vergroten.

Aldus besloten door de raad van de gemeente Goirle in zijn vergadering van 28 maart 2023.

, de voorzitter

, de griffier